

Nordiska rådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18, 1061 København K, Danmark

Att.: Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden

23 juni 2025

Svar på rekommandation 3/2025

Härmed översänds svar på rekommandation 3/2025 om et trygt digitalt Norden for unge og børn från den 1 april 2025.

Med vänlig hälsning

Karen Ellemann
Generalsekreterare

REK 3/2025 om et trygt digitalt Norden for unge og børn

Rekommendationen har følgende lydelse

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

At nedsætte en arbejdsgruppe om digitale medier, der skal undersøge muligheden for at øge den digitale forbrugerbeskyttelse i Norden gennem fælles nordisk regulering samt nationale tiltag.

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet för kultur tackar Nordiska rådet för rekommendationen om att inrätta en arbetsgrupp för digitala medier. Frågorna om hur barns och ungas digitala medievänor påverkar deras välmående har diskuterats flitigt i de nordiska länderna under de senaste åren, och tematiken berör flera ministerråd.

De nordiska kulturministrarna initierade och finansierade den nordiska tankesmedjan för tech och demokrati, som 2023 publicerade slutrapporten *En nordisk tilgang til den demokratiske debat i tech-giganternes tidsalder* med tillhörande rekommendationer. En av tankesmedjans rekommendationer lyder: "Børn og unges trivsel og sikkerhed online skal beskyttes, og der skal presses på for større borgerkontrol".

Mot bakgrund av detta beslutade de nordiska kulturministrarna (MR-K), social- och hälsoministrarna (MR-S) samt samarbetsministrarna (MR-SAM) via Nordiska barn och ungdomskommittén (NORDBUK) att starta upp projektet *Nordiskt samarbejde om tryggare digital demokrati for barn og unga*. Projektet leds av Nordens välfärdscenter och ska under projektperioden 2024–2026 belysa den senaste kunskapen, forskningen och policy i Norden om digitala medier och barn och unga. Arbetet sker i samarbete med en nordiska styrgrupp bestående av tvärsektoriell representation från nationella myndigheter (mediemyndigheter, folkhälsomyndigheter och utbildningssektorn) och ungdomsexperter. Styrgruppen har i sin tur utsett en nordisk arbetsgrupp bestående av forskare och nationella experter på området.

Projektet ska resultera i en nordisk analys av positiva och negativa effekter av digitala medier på barn och unga, samt en översikt av de nordiska ländernas policy och insatser, och även internationella standarder och initiativ, för att säkra en tryggare digital demokrati för målgruppen. Utifrån analysens slutsatser samt konsultationer med olika

aktörer ska gemensamma nordiska rekommendationer tas fram som kommer att presenteras till det Nordiska ministerrådet och andra aktörer.

Flera av frågorna som lyfts i utskottets betänkande hanteras eller kan hanteras inom ramen för projektet. För att möta utvecklingen krävs riktlinjer, lagstiftning och/eller tekniska lösningar som bidrar till att säkerhet kan integreras i design, innehåll och inställningar. Här är det relevantt att se på vad som är möjligt att göra på nordisk nivå. Projektet ser på hur de nordiska länderna gemensamt kan adressera dessa frågor, och tillsammans med tech-industrin arbeta för att finna goda lösningar och minska de potentiellt negativa effekter som deras produkter kan ha på barn och unga.

Tematiken är aktuell i hela Norden, och ett fokus för såväl det svenska ordförandeskapet 2024, Finlands och Ålands innevarande ordförandeskap, samt det kommande danska. Det finns en vilja och ett intresse för att Norden ska kunna gå i bräschen för frågan, genom exempelvis en nordisk standard eller gemensamma riktlinjer. Under svenska ordförandeskapet anordnade Nordens välfärdscenter en digital folkhälsokonferens där bland annat barn och ungas digitala medieanvändning diskuterades ur en nordisk kontext. En konferensrapport har summerat konklusionerna härifrån.¹

Som del av Finlands och Ålands ordförandeskap arrangeras en konferens i september 2025 med rubriken *Medieläskunnighet och demokratiundervisning* för samhällelig resiliens, som delvis behandlar samma ämne och bland annat belyser förhållandet mellan algoritmer och demokrati. På konferensen presenteras även de första resultaten från det nordiska pilotprojektet *Nordisk MIK-index*, där mediemyndigheterna i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island har utvecklat en metod för att regelbundet mäta vissa aspekter av mediekompetensen hos befolkningen i respektive land.

I tillägg till projektet *Nordiskt samarbete om tryggare digital demokrati för barn och unga* har svenska ordförandeskapet främjat nordiskt myndighetssamarbete kring de nationella riktlinjer som har tagits fram i förhållande till barn och ungas digitala medieanvändning. Här utbyts erfarenheter kring utveckling, genomförande och utvärdering av nationella rekommendationer och riktlinjer. Dessutom främjas kunskap och dialog kring EU-förordningen om en inre marknad för digitala tjänster i förhållande artikel 28 om skydd för barn och unga online. Projektet avser att stärka nordisk samverkan i förhållande till EU och EU-kommissionen för att pressa tech-giganterna till starkare ansvarstagande. Bland annat anordnas ett expertseminarium i Bryssel i juni 2025.

¹ Good and equal health in the Nordics: Conference report: <https://nordicwelfare.org/pub/good-and-equal-health-in-the-nordics-conference-report/theme-2-screen-time-and-digital-media-use-among-children-and-youth.html>

Rekommendationerna från projektet *Nordiskt samarbete om tryggare digital demokrati för barn och unga* förväntas vara klara senast hösten 2026, och kan då ligga till grund för gemensam nordisk reglering såväl som nationella insatser. Nordiska ministerrådet vill inte föregripa projektets slutsatser, utan ser fram emot att behandla rekommendationerna när de är klara.

Nordiska ministerrådets sekretariat föreslår att frågorna som lyfts i utskottets betänkande vidarebefordras till projektledaren i projektet *Nordiskt samarbete om tryggare digital demokrati för barn och unga*. Sekretariatets bedömning är att den existerande projektorganisationen har både kompetens och mandat att hantera frågeställningarna, och att det i nuläget inte finns behov av att tillsätta ytterligare en arbetsgrupp.

Däremot finns goda möjligheter att stärka kunskapsdelningen mellan olika sektorer, då detta är tvärssektoriella frågeställningar som hanteras inom flera politikområden. I utarbetandet av detta svar har MR-SAM/NORDBUK, MR-S, MR-DIGITAL och MR-U involverats, och arbetsgruppens slutsatser och rekommendationer kommer delas med samtliga dessa sektorer.

Nordiska ministerrådet för kultur anser härmed att rekommendationen är uppfylld.